

Денисюк О. Я.

перша заступниця директора ДНУ «Інститут освітньої аналітики», Київ, Україна,
denysiuk.oksana@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8584-0647>

Титаренко Н. В.

завідувачка сектору дошкільної, загальної середньої і позашкільної освіти
відділу освітньої статистики і аналітики ДНУ «Інститут освітньої аналітики», Київ, Україна,
nataliatytarenko@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5837-393X>

МОНІТОРИНГ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ЯК СКЛАДОВА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (на прикладі дослідження щодо професійної орієнтації учнів у закладах загальної середньої освіти)

Анотація. У статті розглянуто особливості застосування моніторингу як складової управлінської діяльності для відстеження стану реформування загальної середньої освіти в реаліях Нової української школи (НУШ). Моніторингові педагогічні дослідження дають змогу збирати статистичні дані (кількісні показники) щодо якісних характеристик організації освітньої діяльності в умовах упровадження концептуальних засад НУШ. Отримані дані дають підстави для певних висновків про стан упровадження реформи та розроблення рекомендацій щодо вдосконалення досліджуваного процесу. Крім того, оприлюднені й подані в Міністерство освіти і науки України звіти слугують джерелом об'єктивної інформації, яку менеджери всіх рівнів управління освітою враховують при прийнятті управлінських рішень. У статті практичне використання результатів такого спостереження для формулювання висновків і рекомендацій розглядається на прикладі базового моніторингового дослідження щодо професійної орієнтації учнів у закладах загальної середньої освіти, виконаного ДНУ «Інститут освітньої аналітики» в жовтні–листопаді 2020 р. методом онлайн-анкетування. Анкета охоплювала різні аспекти профорієнтації, а саме: наявність програм відповідної тематики, періодичність проведення профорієнтаційних заходів, форми співпраці закладів освіти з центрами кар'єри та зайнятості тощо. Зібрані статистичні дані й підготовлена аналітична інформація уможливили формулювання певних висновків і рекомендацій, котрі слугуватимуть обґрунтуванням для прийняття управлінських рішень щодо осучаснення форм і методів профорієнтаційної роботи в закладах загальної середньої освіти.

Ключові слова: профорієнтаційна робота, заклад загальної середньої освіти, моніторинг, педагогічний моніторинг, статистичні дані, освітня діяльність.

JEL classification: I28.

DOI: 10.32987/2617-8532-2021-1-93-103.

Започаткована у ХХ ст. квалітативна революція (тобто революція вимірювання якості в усіх сферах і аспектах її прояву: продукції, послуг, про-

цесів, систем) привернула увагу до людини в сучасному світі, до її здатності адаптуватися до різних видів діяльності та нових умов існування.

© Денисюк О. Я., Титаренко Н. В., 2021

У ХХІ ст. ми спостерігаємо квантитативну революцію, тобто революцію кількісних (статистичних) даних про стан функціонування систем. Статистичні дані дають змогу об'єктивізувати ставлення особистості до певної системи/об'єкта й формувати думку чи приймати рішення, базуючись на формалізованих кількісних показниках і доказових даних. З огляду на це, актуальними стали засоби / технології збору статистичних даних та підготовки на їх основі аналітичної інформації, зокрема педагогічний моніторинг.

На думку науковців Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук (НАПН) України, це не тільки й не стільки педагогічна технологія, а й складова управлінської діяльності [1]. Автори статті поділяють таку думку, адже аналітичні дані, отримані за результатами педагогічних досліджень, є вагомою підставою для прийняття виважених управлінських рішень, що стосуються різноманітних процесів і явищ у освітній сфері.

Натомість поняття «моніторинг» у наукових джерелах має різне тлумачення. Так, на погляд С. І. Подмазіна, моніторинг передбачає формування нових знань про функціонування змінюваної системи з подальшим прийняттям управлінських рішень [2]. А. О. Морозов зі співавторами визначають його як безперервне стеження з метою виявлення відповідності бажаному результату або тенденцій розвитку певного процесу. Крім того, науковці наголошують, що моніторинг є своєрідним скануванням подій та проводиться для того, щоб вчасно помітити відхилення від запропонованого плану [3]. С. О. Телешун і

І. В. Рейтерович розглядають моніторинг як процес регулярного відстеження змін або в усьому суспільстві, або в його окремих групах із застосуванням тих самих принципів вибірки й інструментарію [4]. Д. Уїлмс трактує освітній (шкільний) моніторинг як такий, що базується на розумінні впливу освітнього (шкільного) середовища на результати навчання [5].

Про важливість розбудови загальнодержавної системи моніторингу в галузі освіти свідчить і той факт, що поняття «моніторинг» закріплено в ст. 48 Закону України «Про освіту» та визначається як «система послідовних і систематичних заходів, що здійснюються з метою виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти в країні, на окремих територіях, у закладах освіти (інших суб'єктах освітньої діяльності), встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напряму і причин відхилень від цілей» [6]. Зауважимо, що в попередньому законі «Про освіту» ця дефініція взагалі відсутня. Таким чином, основною вимогою до будь-якого моніторингу є системність, динамічність, стандартизація й процедури, й інструментарію. А його головною метою – одержання інформації про певні явища, процеси і тенденції під час оцінювання / дослідження та, як наступний крок, управлінська реакція на зібрані дані, отже, спрямованість на прогноз [7].

Зважаючи на викладене, ми приймаємо таке визначення моніторингу: це комплекс стандартизованих процедур із безперервного спостереження за змінами в діяльності досліджуваного об'єкта і спрямування

цих змін на досягнення об'єктом заданих / очікуваних параметрів розвитку. З огляду на прийняте нами визначення моніторингу та орієнтованість саме на систему освіти, ми погоджуємося з науковцями НАПН України, що він утворює замкнений цикл регулювання процесів управління системою, а саме організації освітньої діяльності в закладах загальної середньої освіти (ЗСО) з метою досягнення результатів навчання, регламентованих державними стандартами й освітніми програмами [1].

Під час значних перетворень вітчизняної системи освіти моніторинг має зосереджуватися на фіксації цих змін, зокрема впровадженні реформи Нової української школи (НУШ) і відповідності цього процесу окресленим у її концепції положенням. Наразі завданням сучасної української освіти є розвиток унікальних рис кожної дитини, формування вільної, багатогранної особистості, котра свідомо робитиме вибір та вибудовуватиме власні життєві пріоритети [8].

Якість провадження освітньої діяльності в закладі освіти визначається внутрішніми факторами функціонування самої освітньої системи (якість і кількість підручників, обладнання кабінетів тощо) й зовнішніми – соціальними аспектами, що визначають освітні потреби учня (зокрема, вплив сім'ї, соціального оточення) та його здатність до освітньої діяльності (навчатися й досягти очікуваних результатів навчання).

Моніторингові дослідження уможливають виявлення різноманітних аспектів оновлюваної організації освітньої діяльності закладів ЗСО відповідно до реформи НУШ та оцінку впливу цих змін на результа-

ти навчання учнів. Отже, вони дають змогу:

- проводити кореляції між очікуваними результатами навчання учнів і характеристиками діяльності системи й закладів освіти;

- формувати висновки, узагальнення та рекомендації, які допоможуть приймати оперативні й обґрунтовані управлінські рішення щодо коригування і вибору напрямів подальшого реформування загальної середньої освіти [9].

Для ілюстрації зазначеного наведемо приклад використання результатів моніторингового дослідження. Згідно зі ст. 4 Закону України «Про загальну середню освіту», третій рівень повної загальної середньої освіти – профільна середня освіта, що передбачає професійне спрямування освіти, визначене Державним стандартом профільної середньої освіти [10]. Профорієнтаційна робота є важливою складовою діяльності закладів ЗСО. Вона будує місток між сьогодишнім учнем і майбутнім громадянином, котрий разом із іншими розвиватиме економіку країни. До рівня профільної освіти учні «підійдуть» лише у 2027 р., але вже зараз варто визначитися, зокрема, щодо того:

- чи готові заклади загальної середньої освіти до запровадження профілізації в майбутній профільній школі;

- чи створено в закладах освіти умови для свідомого вибору учнями майбутнього профілю навчання;

- які форми профорієнтаційної роботи застосовуються в закладах ЗСО.

Щоб знайти відповіді на ці та інші запитання, у 2020 р. ДНУ «Інститут освітньої аналітики» організував і

виконав базове моніторингове дослідження щодо професійної орієнтації учнів, мета якого полягала в отриманні актуальної інформації про стан організації профорієнтаційної роботи в закладах ЗСО. Об'єктом дослідження було визначено особливості функціонування таких закладів в умовах реформування освіти, предметом – специфіку організації в них вказаної роботи.

У рамках дослідження протягом жовтня–листопада проводилося онлайн-анкетування 1691 заступника директора закладів ЗСО (99,7 % загальної кількості закладів освіти, що увійшли до репрезентативної вибірки). Ключовим елементом вибіркової сукупності було визначено заклад загальної середньої освіти. З метою дотримання структури генеральної сукупності під час обробки масиву зібраних статистичних даних застосовано систему вагових коефіцієнтів у розрізі регіонів.

Розглянемо окремі чинники, які характеризують стан організації профорієнтаційної роботи в закладах ЗСО та дають змогу сформулюва-

ти висновки й рекомендації для підвищення її результативності.

Одним із важливих, на нашу думку, завдань дослідження було визначення ступеня охоплення профорієнтаційною роботою закладів освіти, котрі увійшли до репрезентативної вибірки. З'ясовано, що в більшості з них (96,9 %) таку роботу організовано. Разом із тим у 52 закладах ЗСО (3,1 %) вона не проводиться, при цьому керівництво третини з них (32,7 %) вважає, що вказаним питанням повинні займатися спеціалізовані організації, а не власне школа [11].

У переважній частині закладів ЗСО є стенди з інформацією про професії (83,5 %) та інші ознайомчо-роздаткові матеріали для учнів (82 %). Лише п'ята частина (20,9 %) таких закладів використовують сучасні інформаційні технології й мають профорієнтаційні сторінки на сайті закладу (рис. 1).

Важливим, на погляд дослідників, було питання використання в профорієнтаційній роботі інформаційно-комунікаційних технологій. Адже осучаснення процесу навчання є ви-

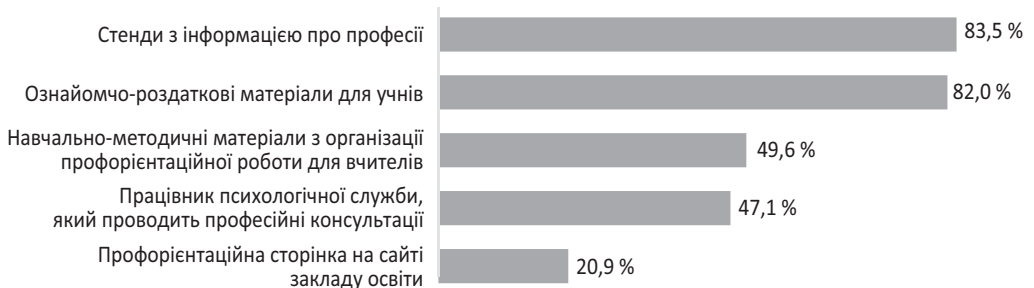

Рис. 1. Розподіл відповідей респондентів щодо наявності в закладах ЗСО наочних чи навчально-методичних матеріалів із профорієнтаційної тематики

Побудовано за: Базове моніторингове дослідження щодо професійної орієнтації учнів у закладах ЗСО. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zvit_Proforientatsiya_2020_sajt.pdf.

могою часу та сприяє засвоєнню школярами нової для них інформації. Як показали результати дослідження, в більшості закладів ЗСО (90,6 %), котрі потрапили до вибірки, відсутні комп'ютерні програми з переліком і характеристикою професій, доступних учням на шкільних комп'ютерах. Лише 154 заклади освіти (9,4 %) з вибірки застосовують прогресивні підходи до організації професійної орієнтації учнів, зокрема комп'ютерні програми профорієнтаційного спрямування [11].

Дослідження засвідчило, що переважна частина (80,6 %) закладів ЗСО не мають центру кар'єри в пішому доступі, а отже, організація профорієнтаційної роботи в них покладається головним чином на заклад освіти. 12,3 % респондентів не знають, чи є поряд із закладом освіти центр кар'єри, таким чином додаючи собі роботи з проведення профорієнтаційних заходів, не використовуючи його ресурси (рис. 2).

Під час дослідження також вивчалися деякі аспекти співпраці закладів ЗСО з центрами кар'єри. Встановлено, що 120 закладів (7,1 %) знаходяться в пішому доступі до них, серед котрих 77,4 % співпрацюють за такими напрямками: організують зустрічі представників центру з учнями на базі закладу освіти, використовують роздаткові матеріали з профорієнтації, надані центрами кар'єри, проводять відповідні консультації для учнів. Привертає увагу найменший показник (7,8 %) надання консультацій власне для вчителів із питань організації профорієнтаційної роботи в закладі освіти у рамках співпраці з такими центрами (рис. 3).

Велике значення для організації профорієнтаційної роботи має співпраця закладів ЗСО з центрами зайнятості. Понад 60 % закладів ЗСО відповіли, що в межах пішої доступності від них такі центри відсутні (рис. 4).

Серед 483 (28,6 %) закладів ЗСО, в пішому доступі від яких є центр

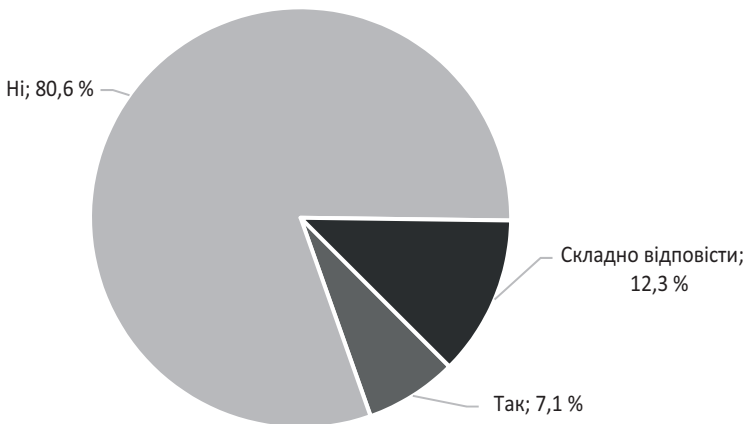

Рис. 2. Розподіл відповідей респондентів щодо знаходження в межах пішого доступу від закладів ЗСО центру кар'єри

Побудовано за: Базове моніторингове дослідження щодо професійної орієнтації учнів у закладах ЗСО. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zvit_Proforientatsiya_2020_sajt.pdf.

Рис. 3. Розподіл відповідей респондентів щодо напрямів співпраці закладів ЗСО з центром кар'єри

Побудовано за: Базове моніторингове дослідження щодо професійної орієнтації учнів у закладах ЗСО. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zvit_Proforientatsiya_2020_sajt.pdf.

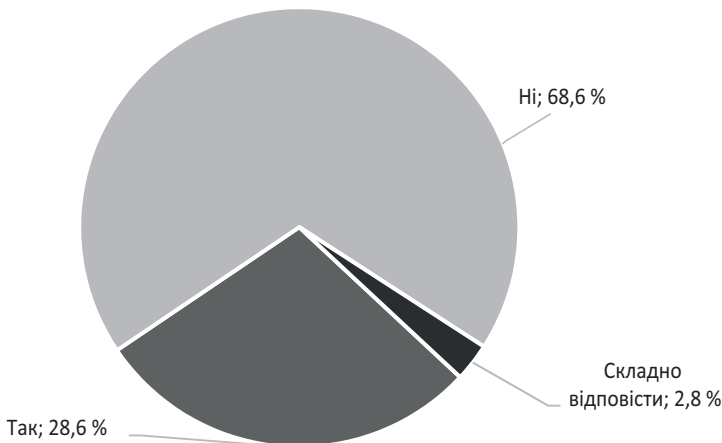

Рис. 4. Розподіл відповідей респондентів щодо знаходження в межах пішого доступу від закладів ЗСО центру зайнятості

Побудовано за: Базове моніторингове дослідження щодо професійної орієнтації учнів у закладах ЗСО. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zvit_Proforientatsiya_2020_sajt.pdf.

зайнятості, більшість (84,2 %) запрошують його представників на зустрічі з учнями. Найменше закладів (13,5 %) серед цієї категорії респондентів влаштовують у такому центрі консультації для своїх учителів щодо

методик організації профорієнтаційної роботи (рис. 5).

Відображені в результатах дослідження якісні показники організації профорієнтаційної роботи в закладах ЗСО дали можливість перетворити їх

Рис. 5. Розподіл відповідей респондентів щодо напрямів співпраці закладів ЗСО з центром зайнятості

Побудовано за: Базове моніторингове дослідження щодо професійної орієнтації учнів у закладах ЗСО. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zvit_Proforientatsiya_2020_sajt.pdf.

на кількісні статистичні дані, аналіз яких дає підстави для таких висновків:

1. Профорієнтаційна робота організована в переважній частині (96,9 %) закладів ЗСО. Більш ніж у половині з них (54,7 %) цим займаються заступники директора. В ході дослідження виявлено різницю в підходах до організації вказаної роботи в закладах ЗСО міських і сільських поселень. Так, у сільській місцевості цей обов'язок головним чином (у 81,6 % випадків) покладається на вчителя, в міських – переважно (у 85,7 % випадків) на всіх співробітників закладу освіти. Для ознайомлення учнів із профорієнтаційними питаннями більшість закладів ЗСО обмежуються інформаційними стендами (83,5 %) й ознайомчо-роздатковими матеріалами для учнів (82 %). Лише п'ята частина закладів освіти (20,9 %) використовує можливості сучасних інформаційних технологій, маючи профорієнтаційні сторінки на сайті закладу освіти. З них 57 % розташо-

вані в міських поселеннях. Тільки 154 заклади освіти (9,4 %) мають комп'ютерні програми профорієнтаційного спрямування:

- для психологічного / профорієнтаційного тестування учнів;
- для ознайомлення з професіями (для учнів молодшого шкільного віку, 7–8 і 9–11 класів);
- з розроблення профорієнтаційних занять для вчителів.

Отже, відсутність сучасних комп'ютерних програм профорієнтаційного спрямування у 90,6 % досліджуваних закладів ЗСО, нечасте застосування інноваційних інформаційних технологій та орієнтація на застарілі форми роботи, як-от наочні інформаційні стенди, свідчить про системне відставання професійної орієнтації учнів у більшості опитаних шкіл від актуальних запитів здобувачів освіти й потреб ринку праці.

2. Звертає на себе увагу недостатня налагодженість співпраці закладів ЗСО з центрами кар'єри та зайнятості.

Більшість (80,6 %) закладів ЗСО не мають центру кар'єри в межах пішого доступу. 77,4 % закладів обмежуються запрошенням представників таких центрів до себе на зустрічі з учнями. В міських поселеннях така співпраця переважає (82,6 %). У сільській місцевості пріоритетом є запозичення роздаткових матеріалів для учнів із профорієнтаційної тематики (82,3 %). Напрями співробітництва з центрами зайнятості теж обмежуються запрошенням їх представників на зустрічі з учнями. Аналогічну форму взаємодії обирають і в сільській (82,5 %), і в міській (86,3 %) місцевості. Лише 13,5 % закладів ЗСО в рамках співпраці з центрами кар'єри проводять консультації для своїх учителів щодо методик організації профорієнтаційної роботи. Таким чином, ресурсні потужності зовнішніх щодо шкіл організацій, чия діяльність має профорієнтаційне спрямування, використовуються не досить результативно.

3. Аналіз відповідей респондентів дає змогу виокремити потреби педагогічних працівників для ефективної та якісної організації профорієнтаційної роботи в закладах ЗСО. Першочерговими серед них є такі:

- здійснення спеціальної підготовки профорієнтаційного спрямування (з цим погоджується 56,2 % опитаних), причому в селах таких більше, ніж у містах (58,2 і 41,8 % відповідно);

- придбання сучасних комп'ютерних програм із профорієнтації;

- організація тематичних онлайн-курсів і тренінгів для вчителів;

- уведення посади кар'єрного консультанта в закладах ЗСО.

За результатами базового моніторингового дослідження щодо про-

фесійної орієнтації учнів у закладах ЗСО сформульовано рекомендації для закладів освіти з якісної підготовки до запровадження профільної освіти в контексті реформування Нової української школи. Ці рекомендації адресовані й органам управління освітою, навчально-методичними центрами, інститутам післядипломної педагогічної освіти як таким, що беруть участь у розробленні матеріалів для навчально-методичного і дидактичного супроводу процесу організації профорієнтаційної роботи в закладах ЗСО. А саме рекомендовано:

- 1) осучаснити дидактичні прийоми й методичні підходи до організації професійної орієнтації учнів із використанням новітніх комп'ютерних програм та інформаційних технологій XXI ст.;

- 2) розробити методичні рекомендації щодо організації профорієнтаційної роботи в закладах ЗСО, котрі відповідатимуть запитам та інтересам учнів і відображатимуть поточні потреби ринку праці;

- 3) активно використовувати ресурси центрів кар'єри й зайнятості; крім того, місцевим громадам бажано розглянути можливість створення центрів кар'єри для учнів;

- 4) організувати медійну підтримку для свідомого вибору учнями майбутньої професії на рівні закладу ЗСО (шкільний сайт);

- 5) запровадити тематичні тренінги та онлайн-курси з питань організації профорієнтаційної роботи в закладах освіти за напрямками:

- методика розроблення профорієнтаційних заходів,

- застосування різноманітних психологічних тестів для визначення про-

фесійного спрямування здобувача освіти,

– особливості профорієнтаційної роботи з урахуванням віку учня;

б) розробити комп'ютерні програми профорієнтаційного спрямування, що включатимуть:

– ознайомлення з професіями, зокрема новими (для всіх вікових категорій учнів),

– психологічні тести для учнів із метою визначення професійного спрямування,

– шаблони профорієнтаційних заходів (для всіх вікових категорій учнів).

Отже, на прикладі збору й аналізу статистичних даних за результатами моніторингового дослідження щодо професійної орієнтації учнів у закладах ЗСО ми показали, що таке дослідження є складовою управлінської діяльності, адже за його допомогою збираються кількісні дані про якісні показники/індикатори організації процесу, в нашому випадку – профорієнтаційної роботи в закладах ЗСО. Зазначене дає змогу сформулювати певні висновки та рекомендації для керівників освітніх установ різного рівня з проведення освітньої політики як на регіональному, так і на локальному рівні.

Не менш важливим, ніж проведення дослідження, є оприлюднен-

ня й донесення його результатів, висновків і рекомендацій за ними до органів управління освітою всіх рівнів. З огляду на це, звіт про виконане базове моніторингове дослідження стану профорієнтаційної роботи подано до Міністерства освіти і науки України та розміщено на сайті ДНУ «Інститут освітньої аналітики» у відкритому доступі [11].

Звертаємо увагу на необхідність подальшого різнобічного відстеження процесу організації профорієнтаційної роботи в закладах ЗСО з використанням засобів моніторингових досліджень, таких як анкетування та фокус-групове інтерв'ю учасників освітнього процесу. Це допоможе отримати відповіді на важливі питання, а саме: як відбувається створення в закладах ЗСО умов для свідомого вибору учнями майбутньої професії; які дидактичні прийоми й методики є найбільш результативними в роботі з учнями; які потреби для подальшої успішної організації профорієнтаційної роботи є в цих закладах. Важливо дослідити готовність закладу освіти до співпраці зі структурними підрозділами з кар'єрного консультування учнів та виявити зв'язок між профорієнтаційною роботою в школі й запитами сучасного ринку праці.

Список використаних джерел

1. Організаційно-методичне забезпечення моніторингових досліджень якості загальної середньої освіти : монографія / за ред. О. І. Ляшенко. Київ : Пед. думка, 2011. 160 с.
2. Подмазін С. І. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління освітніми системами. *Освіта і управління*. 1997. Т. 1. № 1. С. 137–139.
3. Інформаційне і аналітичне забезпечення системи моніторингу / А. О. Морозов та ін. *Науково-технічна інформація*. 2002. № 3. С. 18–23.
4. Телешун С. О., Рейтерович І. В. Моніторинг джерел інформації в системі державного управління : навч. посіб. / за заг. ред. С. О. Телешуна. Київ : НАДУ, 2009. 36 с. URL: <http://center.kr-admin.gov.ua/pdf/tel.pdf>.

5. Уилмс Д. Системы мониторинга и модель «Вход – выход». *Директор школы*. 1995. № 1. С. 36–41. URL: http://ecsocman.hse.ru/data/753/694/1217/Sistemy_monitoringa_i_model_x27vhod-vyhodx27_x28Uilms_D.x29.rtf.
6. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
7. Валентюк І. Поняття та сутність моніторингу в системі регіонального управління. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2010. № 1. С. 147–152.
8. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>.
9. Шестаковська Т. Л. Методика оцінки ефективності функціонування закладів загальної середньої освіти. *Ефективна економіка*. 2013. № 5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2050>.
10. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
11. Базове моніторингове дослідження щодо професійної орієнтації учнів у закладах ЗСО. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zvit_Proforientatsiya_2020_sajt.pdf.

Oksana Denysiuk

SSI «Institute of Educational Analytics», Kyiv, Ukraine, denysiuk.oksana@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8584-0647>

Nataliia Tytarenko

SSI «Institute of Educational Analytics», Kyiv, Ukraine, nataliitytarenko@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5837-393X>

**MONITORING OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL
AS A PART OF MANAGEMENT ACTIVITY
(a case study of the research on vocational guidance
of students during general secondary education)**

Abstract. *The implementation of any reform in general, and education in particular, includes the monitoring of its implementation. Monitoring as a management method allows achieving the purpose of control over education reform. For the purpose of our research, we have adopted the definition of monitoring as a set of standardized procedures for continuous monitoring of changes in the activities of the studied object and directing these changes to achieve the object's given development parameters. Thus, the purpose of the article is to illustrate the use of monitoring studies to collect statistical data for the case study, such as the readiness of general secondary education institutions to introduce a specialized school as a part of the third level of general secondary education. During the basic monitoring study of the organization of career guidance work in general secondary education institutions, conducted in October-November 2020, the standardization of the procedure was followed with the help of the Google Forms service. The service was used to develop and aggregate a questionnaire for deputy directors of educational institutions. The questionnaire contained qualitative indicators on the organization of career guidance in educational institutions,*

namely information on the experience of work organization, its effectiveness, the need to improve the professional level of teachers for the organization of career guidance. The main results of the case study are as follows. Career guidance was organized in the majority (96,9 %) of general secondary education institutions. 69,3 % of respondents rate the efficiency of vocational guidance organized in general secondary education institutions as «high», 14,4 % – as «low» and «lower» (2,6 % and 11,8 %, respectively). The features of the organization of career guidance are revealed, the needs of educational institutions for the modernization of this work are singled out, the request of the respondents for raising the professional level on the research subject is determined. The analysis provided an opportunity to formulate conclusions and recommendations that will be an objective tool for creating a strategy for reforming career guidance, taking into account the needs of the labor market and the abilities and talents of high school students.

Keywords: career guidance, general secondary education institution, monitoring, pedagogical monitoring, statistical data, educational activity.

References

1. Liashenko, O. I. (Ed.). (2011). *Organizational and methodological support of monitoring studies of the quality of general secondary education*. Kyiv: Pedahohichna dumka [in Ukrainian].
2. Podmazin, S. I. (1997). Information and analytical support of educational systems management. *Education and management*, 1(1), 137–139 [in Ukrainian].
3. Morozov, A. O. (2002). Information and analytical support of the monitoring system. *Scientific and technical information*, 3, 18–23 [in Ukrainian].
4. Teleshun, S. O. & Reiterovych, I. V. (2009). *Monitoring of information sources in the public administration system*. In S. O. Teleshun (Ed.). Kyiv: NADU. Retrieved from <http://center.kr-admin.gov.ua/pdf/tel.pdf> [in Ukrainian].
5. Uylms, D. (1995). Monitoring systems and input-output model. *Director of school*, 1, 36–41. Retrieved from http://ecsocman.hse.ru/data/753/694/1217/Sistemy_monitoringa_model_x27vhod-vyhodx27_x28Uilms_D.x29.rtf [in Russian].
6. Verkhovna Rada of Ukraine. (2017). *About education* (Act No. 2145-VIII, September 5). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
7. Valentiuk, I. (2010). The concept and essence of monitoring in the system of regional management. *Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine*, 1, 147–152 [in Ukrainian].
8. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2016). *About approval of the Concept of realization of the state policy in the field of reforming of general secondary education "New Ukrainian school" for the period till 2029* (Order No. 988-p, December 12). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
9. Shestakovska, T. L. (2013). Methods for assessing the effectiveness of general secondary education. *Efficient economy*, 5. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2050> [in Ukrainian].
10. Verkhovna Rada of Ukraine. (2020). *On general secondary education* (Act No. 463-IX, January 16). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> [in Ukrainian].
11. State Scientific Institution "Institute of Educational Analytics". (2020). Basic monitoring study on the professional orientation of students in general secondary education institutions. Retrieved from https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zvit_Proforientatsiya_2020_sajt.pdf [in Ukrainian].